

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. Junius 18.

Vasárnap.

XXIV. évfolyam 49. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jánosó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap színei részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jánosó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyílt erek díja előre fizetendő.

Az iskolai év végen.

Verejtékes, meleg napokat él most az ifjuság, az iskolában. Örlik az idegeiket.

Életük forduló pályájához értek, hol vagy a szerencsés vizsga lefolyása vár rájuk: vagy egy szégyenteljes bukás. Az előbbi eredmény büszke, mondhatnánk elbizakodott „érett” embert nevel, olyik meg revorvert szegez a fejének. Maguk a tanárok nézik foházkodva a napokat, melyek megváltják őket az érettségi vizsgálat kellemetlenségeitől, melyről jól tudják, hogy nem okvetlen kompetens mérleg a karrier elérésében és nem okvetlen döntő az ifjuság képességének megítélésében, mert sokszor egy szerencsés kérdés gyöngye fejü ifjakat juttat jeles bizonyítványhoz és hány jeles fiatal embert bukattott már meg a székatura, az izgalom, a zavar, mely a kimerült, ifjuságnál, mikor az egész élete pályája egy vizsgálatról függ és az egész rokonság beléje helyezi várakozását, magától értetendő dolog.

Hogy mire jó az az érettségi vizsgálat, azt sok szülő kérdi. Egész családokat izgat és hány szülő nézi szívszorongva fiát — most már leányát is — a kik ott alsznak el a könyveik felett, akik álmaikban is tanulják a sok grammatikát, a miről jól mondja Raueburg Pál dr. aki híres ideg-orvos, hogy egy szabálybetanulása sok energia vesztés és semmi akció.

Nyole esztendőn keresztül jár a diák

a középiskolába. Minden évben megexaminálják egy évben tett előhaladásáról. Vannak, akik jelesen, vannak, akik úgy a hogy, de mind a 8 éven keresztül usznak minden vizsgát és nem merülnek el. Ha tehát mind a 8 osztályban megfelelt minnek az érettségi vizsgálat, talán repetálójá a grammatikának, a melyről Rákosi Jenő azt mondja, hogy a népnyelvét azok rontják meg, akik grammatikát tanítanak és többé-kevésbé tudnak, a melyről Gárdonyi Géza azt írja, hogy a nyelvtannak soha se vette hasznát, pedig mesterségéhez tartozik és, hogy ha ír, küzdenie kell ellene. Talán kiraktározást kell rendezni a klaszszikusok történetéről, mikor a középiskola pl. megtanítja azt, hogy micsoda jelenete volt Petőfinak, édes apjával, mikor Selmecriől megszökve vele Budapesten találkozott, megtanítja, hogy Kazinczyt rokonai megrövidítették a szülői osztzkodásban, de ezek munkáinak megismerését arra a korra vigyék, mikor szabadok lesznek; mikor eszmőrt kaptak a könyvektől.

A szabadságharc előtt nem kellett érettségi vizsga, még is akárhány jeles orvos, szónoka, ügyvédje, tanára, bírója volt az országnak. Az alkotmányos idők megszületése óta minden évben és évről-évre szigorubbak az érettségi vizsgálatok, melyeket tisztán azért tartanak fenn, mert a külföldön is ez az uzus járja és nehogy érettségi bizonyítvány hiányában a kül-

földi egyetemek bezáruljanak a törekvő ifjak előtt.

Helyes. De minnek annak az érettségi vizsgálat, aki nem lép egyetemre. Érettségi vizsga nélkül lehet még mindig valaki igen okos tisztviselő. Legyen az az érettségi vizsga a törekvő ifju erő próbája, a törekvés koronája, de ne képezzen akadályt a tisztviselői pályán: a kenyér szerzésnél adassék meg az alkalom, hogy kenyérrel a kézben, később is lehessen érettségi vizsgát tenni. És ha mindenen vizsgázunk a középiskolában, ugyan miért teszik ezt a népiskolákban? Edzeni akarják már azt a kis hat éves gyereket is az érettségi vizsgálatra? Bizony mi sokszor furesán fogjuk fel a humanizmust. Az apa gyilkosokat megsajnáljuk, de saját gyermekeinket megkínózzuk embertelenül.

Látjuk, hogy parányi emberkének roszadznak a könyvek alatt, mikor ott magolják a jelzői mellékmondatok szabályait, mikor fület sértő éneklő hangon darálják Petőfi gyönyörű verseit, melyek a kiesinyek száján úgy hangzanak, mint mikor öreg kintornások valami Wágner operakeringőt játszanak. Ugy látszik, hogy a középiskola összes rendszertelenségét a népiskola is átvette és azt nevezik modern pedagógiának, ha a gyermek órákon keresztül olyat darál, amit nem ért, ami két hét alatt elröpül a fejéből — mint a füst.

Ilyen munka után nem csoda, ha tanár

TÁRGA.

Apróságok József főhercegről.

Ne írjunk frázisokat József főherceg ravatalánál. Igaz: temetni szépen tudunk, s még annak is, kit életünkben megtrugtunk, (sőt kivált annak!) edes-lágygyá vetjük pihenő párnáit, mikor már nem érzi; — de legyünk ezáltal kivételesek, hiszen a megdicsőült világéletében mindenkor irtóztott a hazugságoktól, s a konvencionálisaktól még inkább, mint a nyiltaktól. Avult, dohos, penészes esztétika, mely „szép” nek itéli a fátylós, tömjénes temetést: a főtt füstöt, illatot, mely amugy is nehéz keblünkre sulyosodik, és hókuszpókuszos spanyol ceremóniák, feszes külsőségek, lomtárba veletek! legalább most, mikor a magyar főherceget temetjük. Margitszigeti rózsák, ragadjátok szárnyaitokra a fümei koporsót, szálljatok vele az ország szívébe, s utközben födelét hagyjátok csak nyitva: hadd simogassa, csókolja még egyszer, utolsó útján, Palatinus Jóska hideg homlokát az edes magyar haza levegője!

Édes hazánk! Édes magyar hazánk! Az ő ajkán, az ő írásában ti bölcsődalú szavak valóban nem voltak frázisok, s hogy ezt az ajkát jégkulesesal örökre lezárta a minden időkben „sten kegyelméből” imperátor: Mors, elmélázhatunk azon, vajjon hány

Habsburg sarj ajkán fognak még ily igaz szívből fakadólag hangzani?!

Legyen szemfedője nemzeti lobogónk, sirja a margitszigeti kápolna, szent Margit egykori zárdája helyén, romjai között, melyet daliás szép ifju levett: László emlékére emelt, gyászdala: a Himnusz és a Szózat és halotti indulója: a Rákóczy!...

Az udvari dámák.

Dehogy is kedvelte József főherceg a frázisokat, ceremóniákat! A szóbeli és cselekvés, illetve semmittevésbeli komédiázást csakugy megmosolyogta eszöndesen, akár a tiszta ösvérű magyar paraszt; még a hazai tokajit is (mert van ám nem hazai is!) „eukros víz”-nek nevezte bizalmasabb ebédei alatt, s megmaradt a maga asztali boránál, mely nem finnyás szopogatásra, hanem kedélyes kvaterkázásra való. Sörözni sohase láttam, bár vendégei részére volt árpalé is az asztalán, de erős, természetedzette, munka acélozta szervezete a jó bort kedvelte. S míg pobarában a nemes szőlőnedv, ajkáról a hamisítottan humor gyöngyözőtt.

Ah, csak semmi frázis, ceremónia, komédia! Egyszer szóba kerültek a bécsi udvari bálok, s József főherceg, aki különben is csak ritkán fordult meg a császárvárosban, szokott tréfázó modorában jegyezte meg:

— Azok az udvari mulatságok oly unalmasak! Az ember egyre azokat a sovány udvari dámákat látja — mélyen kivágott ruhában...

József főherceg és Kneipp páter.

A wörishofeni természetapostolnak olyan lelkes híve egy se volt, mint a mi magyar főhercegünk. A Kneipp-gyógymódnak mindenképpen „pater”-ét, mert Kneipp egyben pap is volt, tapasztalat érlelte meggyőződésből követte. Ischya ellen Kneipenél talált legnagyobb onyhálást, s mikor idősebb fia: József Ágost főherceg alig husz éves korában vért kezdett hányni: elvitte Kneipphez, s a hidegvíz, a mezt-lábjárás, az erős odzés a fiatal fenséget teljesen kikurálták. Pedig ez télvíz idején volt. Apa és fiu hóban-fagyban per pedes apostolorum órákig járkáltak, s ma örömmel látjuk makkegészségesnek a daliás József Ágostot.

Kneipp el együtt le is vétették magukat, amint mezt-láb vannak a havas szabadban. Elöl ül tirol-i öltözetben József főherceg, balján reverendában az ősz, energikus, jól táplált Kneipp, mögöttük áll szintén tirolisan, József Ágost. Lábuk a vastag hóban, mögöttük a hóprémes hegyek. Ezt a képet annak idején a „Vasárnapi Ujság” közölte.

Egyszer aztán eljött Kneipp a mi magyar főhercegünk szívélyes meghívója folytán Alesuthra látogatába. S mese-e vagy nem: beszélük, hogy az eleje küldött fogatot s a lesuthi park előtt megállította s gyalog ment be az óriási kertbe. József főherceg meghallja, hogy itt van Kneipp, látja az üres fogatot és keresésére indul. Miért szállt ki? Miért

és tanító, fiatal ember és kis gyermek sarokba dobja a könyvet és mindegyik siet el abból az iskolából, a melyről a hittant tanuló kis nebuló, a beszéd-értelem gyakorlati órán az iskoláról kérdezve, azt felelte.

Az iskola ama hely, hol az elkárhozottak lelkei, örökké kinlódnak.

József kir. herceg

Gyászban áll egy ország. Nincsen magyar ember, akit mélységesen meg ne indított volna az a vesztés, mely a legmagyarabb királyi herceg halálával bennünket ért. Akit a könyörtelen végzet elszórtított közölünk, korra agastyán volt, de lelke szinte ifjú hevülettel ragaszkodott nemzetünkhöz.

Az országos gyász mindenfelé a külsőségekben is megnyilatkozik. A várostól kezdve a legkisebb községig mindenütt kifejezésre jut az a részvét, melyet József királyi herceg nem váratlan, de mégis végtelenül fájdalmas halála támasztott.

A nagy halott csütörtökön került ravatalra a fiu-me Giuseppe-villa kápolnájában. Valószínűleg vasárnap reggel indul utolsó útjára, Budapest felé, a hová vasárnap este érkezik meg. Az eddigi diszpozíciók szerint hétfőn délután lesz a temetés, a melyre a király is eljön magyar fővárosába, hogy együtt gyászoljon népével.

A temetés dolgaiban ma megtörtént a végleges döntés. Fiuméből azt jelentik, hogy József Agost királyi herceg a családdal való megállapodás után táviratban közölte budapesti udvarmesteri hivatalával, hogy a temetés hétfőn lesz. A temetés részleteiről azonban még nem történt végleges megállapodás, mert az elhunyt királyi herceg végrendeletének felbontása után fog kitűnni, hogy a megboldogult királyi herceg hogyan rendelkezett a temetéséről.

Bizonyos, hogy az elhunyt királyi herceg koporsóját vasárnap reggel az államvasutak vonalához Kelenföldig s onnan a Déli vasút vonalán a déli pályaudvarba szállítják, a honnan vasárnap este nagy pompával viszik a budai várba. A várpalota Szent István-kápolnájában pénteken állítják fel a ravatalt. Oda szállítják a koporsót nyomban Budapestre érkezése után és ott történik a beszentelés. A temetés napján a templomban reggel nyolc órától déli tizenkét óráig minden félóránban engesztelő gyászmise lesz a kir. herceg lelkiüdvéért.

József királyi herceg hült tetemének ünnepélyes

beszentelése hétfőn történik meg a budai királyi várak Szent István-kápolnájában; helyszűke miatt ez alkalommal csak igen csekély része lehet jelen azoknak, a kiket különben a megdicsőült királyi herceg emléke iránti nagybecsülés arra késztet, hogy az annyira köztiszteltben és közszeretben álló királyi hercegnek ez alkalomból az utolsó hódolatot megadják.

A válság

Az új kormány kinevezése és egyúttal a régi kormány felmentése a hét vége előtt aligha fog megtörténni. Tisza István gróf miniszterelnök csak csütörtökön érkezett Gesztől Budapestre és ugyanakkor az osztrák fővárosba utazott utódja, az új miniszterelnök: Fejérváry Géza báró. Vajjon Tisza István gróf is Bécsbe megy-e, még nincs megállapítva.

Mint bizonyos hírt feljegyezhetjük, hogy az új kormány kinevezése csak szombatn reggel jelenik meg a hivatalos lapban és a miniszterek eskütele csak vasárnap lesz, még pedig idehaza, a budai királyi palotában. E szerint a kormány bemutatkozása az országgyűlés két házában is halasztódik és leg hamarabb mához egy hétre, a jövő szerdán következik be.

Ezeket az új határidőket kívül egyéb kiemelni valót alig hozott a mai nap, ha csak azt nem kívánjuk itt külön hangsúlyozni, hogy az új kormányoknak nem lesznek politikai államtitkárai. Ez is annak a dokumentálására való, hogy az új kormány valóban csak átmeneti kormány lesz, a mely nem is akar hosszabb életre berendezkedni.

Szombaton délelőtt vett sürgönyünk szerint az új miniszterium eskütele Budapestén vasárnap, a kinevezések közzététele a hivatalos lapban hétfőn, a képviselőházban való bemutatkozása pedig szerdán délelőtt lesz.

Háromszékvármegye közgy. ülése.

Főispán urnak 241—1905. szám alatt kelt intézkedése folytán a törvényhatósági bizottsági tagjait folyó évi június hó 23-án d. e. 9 órakor Sepsiszentgyörgyön, a vármegye székházának tanácskozási termében megnyitandó rendkívüli közgyűlésre meghívom.

A tanácskozás tárgyai:

I. Kormányleiratok.

Belügyminiszteri leirat a vármegyei ház földszíntjének átalakítása tárgyában.

Belügyminiszteri leirat a vármegyei községi és körjegyzők nyugdíjszabályzata módosítása tárgyában.

Belügyminiszteri leirat Sepsiszentgyörgy rendezett tanácsú város közbiztonsági szolgálata rendezése tárgyában és ez iránt a város határozata.

Belügyminiszteri leirat a községi és körjegyzők illetményeinek 1905. évre kiegészítése tárgyában.

Belügyminiszteri leirat a képviselőválasztók növjegyzéke leirási költségei tárgyában.

II. Törvényhatósági és más átiratok.

Baja város felirata 1848. március 15-ik napjának nemzeti ünnepévé avatása tárgyában.

Arad sz. kir. város felirata a katonai ellenőrzési szemléknek november havára áthelyezése tárgyában.

Néhai Szent-Iványi Gyula volt főispán családja köszönő irata a törvényhatóság részvételeért.

Sopronvármegye átirata a toloncügy országos rendezése tárgyában.

Arad-, Vas-, Heves-, Zemplén- és Szilágyvármegyrék feliratai az országra nehezedő válság mielőbbi megoldása tárgyában.

— A nemzetközi alkoholizmus elleni kongresszus végrehajtó bizottsága átirata.

Abauj-Tornavármegye felirata az új választási törvénybe a magyar nyelv köteles tudásának felvétele iránt

III. Vármegyei ügyek

A közuti alap 1903—1904. évi számadása.

A vármegye községi helynevei megállapítása. Az erdővidéki kórház-egylet 1904. évi számadása.

A vármegyei gyámpénztár 1904 évi számadása. Az előpataki szegény menház helyreállítása.

A vármegyei fu árva és szeretetház telek vásár ügye.

A székelvishuszár családok nevelési alapja alapító levelének módosítása.

Alispán bejelentése a nyén—bodoia—tatrangai törvényhatósági utvonaltartozékai miatt a törvényhatóság ellen indított per tárgyában.

IV. Községi ügyek.

Bodola község 1904. évi számadása.

Nyén " " " "

Márkos " " " "

Magyarbodza " " " "

Peselnok község község ház és telek vásár ügye. Dálnok község határozata tenyészapaállat beszerzési alap létesítése iránt.

Kőzdialmás község birtokossági költségvetése.

Kőzdialmás és Lembény község határozatai telekkönyvi kiigazítás tárgyában.

nem jött a kastélyig? Merre járhat? Egyszerre csak valami lubickolás-félét hall. Mintha egy halóriás játszadozva paskolná a vizet. A vízi hangok felé tart s ime: a park tavában megpillantja Kneipp pátert, amint Ádám közös apának kifogástalan öltözetében a hideg vízben kéjeleg.

— Bocsásson meg fenség, — mondja, — az utazás után előbb egyet fürödni ohajtottam, mielőtt fenségednél tisztelgek.

József főherceg borraivalója.

Délelőtt belép egy kiránduló társaság az alesuthi parkba. S alighogy mennek: egy hatalmas fán megpillantanak valakit. Zubbony van rajta s fűrészele az ágakat.

— Hallja, kérem! — kiált föl hozzá a társaság egyik tagja.

— Mit parancsolnak?

— Szeretnők megtekinteni a főhercegi parkot. Szabad?

— Már hogyné szabadna?!

— Merre megyünk legjobban? ... Vagy igen; nem vezetne maga minket körül?

— Nagyon szívesen. Csak előbb lemászom.

S hogy lejutott a zubbonyos munkásember: illő tisztességtudással köszönt s kezdte vezetni a társaságot.

Nagyon jó vezető volt. Megmutatott, megmagyarázott mindent töviről-hegyire. A társaság nem egyszer összesugott:

— Milyen művelt emberek szolgálják a főherceget.

Mikor aztán már mindent láttak: a társaság három forintot adott a kalauznak borraivalól, a mit az szépen megköszönve, elfogadott.

A társaság kifelé indult. De még nem ért ki a parkból, mikor egyik is, másik is mondja: „És József főherceget mégse láttuk!”

Arra megy éppen szintén egy kertészféle. Megszólítják:

— Mondja csak, hogyan láthatnók meg József főherceget?

— Eppen jókor kérdik. Nézzék csak: amott megy...

— Az a zubbonyos?

— Az.

A társaság majd hogy el nem sülyedt szégyenletében. Az a zubbonyos alak volt a vezetőjük, a kinek ők — a főhercegnek!!! — három forintot adtak borraivalól.

Délben pedig József főherceg vigan mondotta Klotild főhercegnőnek:

— Édes jó feleségem, a mai ebédet már megkerestem.

S elővette zsebéből a három forintot s elmondta hogyan kereste meg azt az összeget.

A „borraivalól” aztán szétosztotta az alesuthi szegény gyerekek között.

Miért szerette a cigányokat.

Társaságban József főherceg egyszer a következő cigánytörténetet beszélt el:

— Az előnyomuló porosz hadsereg elől hátulva, — mondá a főherceg — egy cseh helység mellett üttünk föl táborunkat. A vidék hegyes és erdőtől környezett. Az éj beálltával miután a rendes elővigyázat megtörtént, táborunk nyugalomra tért. Egyedül én maradtam fenn, tábori lakásomon, egy paraszt házában és dolgoztam. Éjfélre járt az idő, mikor a házam előtt „Halt! Wer da?” kiáltást hallok s azután hosszabb beszélgetést. Beszélgettem a segédtisztet s megmondtam neki: nézze meg, hogy mi a baj odakünn?

— Egy cigánykatonát kíván Fenségeddel beszélni, de csak négyszemközt — volt csakhamar a visszafelező segédtiszt válasza.

— Mit akar?

— Nem tudjuk. Csak négyszem közt akar Fenségeddel beszélni.

— Hát bocsássák be.

Bebocsátották, előttem állott egy cigány katona. Én nem szólt, csak a szemével pislogott, a segédtisztre intgetve. A segédtisztet távozásra kértem s így négyszem közt maradtunk a cigánnyal.

— No, hát mi baj?

— Báj van, nagy báj, fensíges urám. Azs elensig a hátunkra jön, meg akár minket lepyni.

— De hiszen az előrs ki van rendelve s eddig semmi gyanusát nem vett észre.

— Mert még messze az ellenség, fensíges urám, de itt lesz s akkor jaj nekünk!

— De hát szólj, honnan tudod te mindezt?

— Tassik csak azs ablákhöz lépni, fensíges

Kézdialmás község határozata a kántori lak kijavítása tárgyában.

Kézdialmás község határozata a kántori lak építésére segélynyújtás iránt.

Bodok község 1904. évi számadása.

Kézdipolyán községben fogatosított tisztújítás elleni felebbezés.

Dálnoki körjegyzői csoportban fogatosított körjegyzői választás elleni felebbezés.

Sepsiszentgyörgyön, 1905. évi június hó 13. án.

Szent-Iványi Miklós,
kir. tanácsos, alisp.

Egy kis község ünnepe.

Kettős ünnepnapja volt június 14-én Kézd-Martonos kicsiny székely községnek, melyben a község apraja nagyja lelki örömeikkel vett részt. Az első ünnepség: az állami elemi iskola tanulójának évváró nyilvános vizsgálata volt. Ez faluhelyen is csaknem mindenütt ünnepszámba megy. Így volt Martonoson is. Két tanteremben vizsgáztak a tanulók. Az egyikben Bende László tanító, a másikban Kőncsi Anna tanítónő vizsgáztattott. Bálint László bereck-martonosi kanonok főesperes plebános gondnoksági elnök és László József esperes, lomhényi plebános vezetése alatt. A nagyszámú megjelent szülők nagy élvezettel hallgatták végig úgy a fiú, mint leánygyermek szövegét, világos feleleteit és összege elismeréssel adóztak a buzgó tanítóknak.

A vizsgálatok lefolyása után következett az ünnepség második része, mely a község minden lakóját egyesítette az ünnepség érzelmében. A község öreg tanítója Bende László e napon töltötte be buzgó nép-tanítói és kántori munkásságának 40-ik évét és ezen alkalmat megragadva az ottani gondnokság, tanítónő-volt és jelenlegi tanítványok, a 40 éves szolgálat méltánylásával igen kedves megható részletekben dus ünnepélyt rendeztek, az összes helyi tiszteletbevonásával, az öreg jubilánsnak ugyis szólva az utolsó-percekig tudta nélkül.

Ez az ünnepély már nem a tanteremben, hanem az iskola tágas udvarán folyt le, mivel a községnek harmada is alig fért volna el a tanteremben.

A jubiláns Bende László tanítót küldöttség hívta meg s ennek élén megjelenve, lelkes éljenzés tört ki aminek lecsillapultával az iskolai gondnokság érdemeiben gazdag, 40 éves szolgálat méltánylásával igen kedves megható részletekben dus ünnepélyt rendeztek, az összes helyi tiszteletbevonásával, az öreg jubilánsnak ugyis szólva az utolsó-percekig tudta nélkül.

urám! Tetszik látni ázt a sok madarat, hogy repül ki az erdőből dél felé?

A hold éppen ekkor bukkant elő a felhők mögül és én kíváncsian néztem a repülő madarakat.

— Látom, fiam. Nos, aztán?

— Aztán? Hát a madarak nem így álszónak-e, mint ázs emberek? Bizony álszónak, s nem repülnének most, ha ázs erdőben esend volnák. De, mert jön ázs ellenség az erdőben, hát háborgatja őket, ázsért repülnek ki a madarak dél felé.

— No jól van fiam. Menj csak vissza a helyedre.

Alig hogy a cigány távozott, readeletet adtam ki, hogy előőrseket az erősiük meg, s legyen harca készen a tábor. Alig mult egy óra, mikor az előőrsek puskáik ropogása az ellenség támadó közele. dőst jelenté. Így lett táborunk megkímélve az éjjeli meglepetéstől és viadalomtól s ezt az egyszerű cigány természet észjárásának köszönhetjük.

Azóta szerette József főherceg a cigányokat is.

A szüzdohány.

A nyolevanas években József főherceg a Hortobágyon járt, tüzesvérű négy paripa kocsija előtt, jóképű, módos alföldi gazda a kocsis helyén. Nagy becsület érte, ő foghatott be a magyar főhercegnek.

Csak egy baja volt; erős pipás s hogyan állja ki a hosszú uton a koplatást? Nem is állotta; mikor már igen csiklandott a szája a pipa után, hátra fordul nagy alázattal a kegyesszívű urhoz s megkérte szépen, ahogy ilyen nagy ember illik, hogy engedje meg, hadd gyújtson rá.

ügyesen s azzal kezdetét vette az üdvözlések sora, melyet a volt tanítványok nevében ifj. Lupán János nyitott meg, esinos, érzésseljes beszédben tolmácsolva a maga s többi felnőtt társai ragaszkodását, szeretetét. Egy Lupán Anna nevű kis tanuló leányka virágoskorral kedveskedett a jó tanító bácsinak, majd egy Fülöp S. nevű IV. o. fűeska köszöntötte ártatlan gyermeki hangon. Ismét dal zengett föl, a melynek elhangzása után a községi elöljáróság és képviselőtestület rőszéről Boros József községi bíró üdvözölte igen ügyesen Bende bácsit, akinek a községi ügyei támogatása körül sok érdemet tulajdonít.

Majd a „Háromszékvármegyei Tanítótestület“ nevében Vajna Károly elnök mondott meleg üdvözlő szavakat a jubilánsnak, áldást kívánván élete hátralevő idejére s jövőbeli munkásságára is. Most következett az ünnepély legkimagaslóbb része, a jubiláns munkásságának méltatása, melyet Lakatos János, a helybeli ifjú, de szépihetségű segédtanár egy gyönyörű, hasonlatokban gazdag beszéddel teljesített, zajos éljenzésre ragadva vele a hallgatóságot s önynekig meghatván az elértékenyedett 40 éves közügyi munkást. (A szép beszédet jövő számunkban közölni fogjuk. Szerk.)

A növendékek éneke után a felnőttek a célra alakult énekkara adott elő egy kedves üdvözlő éneket, majd Bálint László gondnoksági elnök — a jubiláns pár szóból álló megható köszönete után — elismerését fejezte ki az ünnepély rendezőinek s a Himnusz elénekelése után az ünnepély véget ért, hogy folytatása legyen a szeretet asztalánál, a jubiláns vendég szeretet hajlékában, ahol egy 50 terítékű asztalhoz ültek a meghívott helybeli s az összes távolból résztvevő vendégek.

Izletes pompás ebéddel vendégelte meg a jelenvoltakat a jubiláns közönségtelenben álló felesége. Jó bor és zene mellett pompás kedély hangulat uralkodott s nemsokára megindultak a pohárköszöntők.

Elsőnek Bálint László kanonok állt föl; hódolattal köszöntötte Gf. Majláth G. Károly püspököt, aki szép táviratban üdvözölte a jubiláns Bende Lászlót, főpásztori áldását küldve részére. A második pohárköszöntőt Vajna Károly mondotta Bende Lászlóra, a népművelésügyi 40 éves becsületes bajnokára; majd sorban következtek: László József esperes, Gligor Ferenc, Borbáth János, akik valamennyien a jubiláns és családjára üritettek poharakat. Utánok Vajna Károly Bálint László kanonokra, Gligor Ferenc László József esperesre, Bálint László a tanítóinkra, László József Vajna Károly tanítótestületi elnökre, Vajna Károly a nőkre, majd Boros József községi bírora, Lupán János a berecki tanítótestületre, majd Szabó József kézdívásárhelyi áll. tanítóra, László József esperes Finta János berecki postamesterre, Bende László Bálint Lászlóra, László

Megengedték neki, már hogy ne engedték volna; hiszen olyan alázatos volt a kérése, még olyan jóképű ember is volt.

Mikor aztán rágyújtott, még a lovak is vidámban mentek. Hát még a gazdájuk! Mintha esztendőök óta nem szívták volna, olyan jóízűen eregette a bodor füstöt. De nem is volt ám az valami közönséges dohány. Szolgálta is a főherceg a rendkívül zamatos illatot s egyszerre csak megkérde a gazdát:

— Miféle dohány ez?

A jó ember körültekint; előttük senki, messze mögöttük a többi ur. De azért az ovatosság nem árt; tenyerét szája elé tartja, hogy lebbenő szél szavát el ne kapja s lassu, fojtott hangon odasugja a főhercegnek:

— Psz! Szüz dohány!

A főherceg hasonló halkan:

— Kínáljon meg belőle!

— Tessék! s nagy titokban odanyújtja a főhercegnek a dohányzacskót. Most már aztán ketten eregették a zamatos dohány füstjét.

Az ut végén a főherceg leszáll, s megköszöni gazdájá szívósságát s mivel a derék ember megtetszett neki, megkérde tőle:

— Van-e, barátom, valami kívánsága?

— Van ám, kérem.

— Mondja csak barátom, ne féljen semmit!

Hat kérem átosan, ha elmegy Bécsbe, meg ne mondja a sógorának, hogy mit kapott tőlem.

Józsefre, aztán Borbáth János az összes vendégekre üritettek poharat s öt óra volt már, mikor a pompás ebéd véget ért. De nem ért véget a mulatság. Az ifjuság tánca perdült s a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig járt a ropogós csárdások, közben-közben víg népdalokra gyujtván reá.

Ebéd közben felolvasták az üdvözlő sürgönyöket; mely közül feljegyeztük a következőket: Nagy Károly (Kézdívásárhely), M. Székely János (Kézdívásárhely), Kiss Károly (Kézdívásárhely), Kovács Sándor és neje (Kézdívásárhely), Orbán Antal és felesége, Boros János (Kolozsvár) stb.

Ezzel be is fejezzük tudósításunkat. De feljegyezzük előbb, hogy Kézdí Martonos községe kiváló érettségének, becsületes, nemes gondolkodásának olyan szép jeleit adta ez ünnepélylyel, melyre büszke lehetne bármely községe a hazának.

TANÜGY.

— Évváró vizsgálat. —

A kézdívásárhelyi kantai róm. kath. elemi fiú-népiskolai évváró vizsgálata június hó 19-én, hétfőn d. e. 8 órakor leend, melyre a szülők, a tanítástügy barátait van szerencsém tisztelettel meghívni.

Kézdívásárhely, 1905. jun. 15.

Stadler Albin,
plebános, iskolaigazgató.

A kézdívásárhelyi állami polgári fiúiskola évváró vizsgálatának ideje és sorrendje.

Junius 27-én d. e. 8—12 óráig a IV. osztály.

„ „ d. u. 2—5 „ a III. „

„ „ d. u. 5 órakor I—IV. osztály tornavizsgálata.

Junius 28-án d. e. 8—12 óráig I. osztály.

„ „ d. u. 2—5 „ II. „

„ 29-én d. e. 9 órakor az 1904—905. tanév ünnepélyes bezárása, jutalmak és bizonyítványok kiosztása.

Ezen vizsgálatokra az érdekelt szülőket, valamint a tanügy lelkes barátait az előjáróság és tanítótestület nevében tisztelettel meghívom.

Kézdívásárhely, 1905. június hó 16. án.

Baló László
igazgató

NAPI HIREK.

— József főherceg halála Kézdívásárhelyen is, ahol a honvéd zászlóalj megszemlélése végett több ízben látogatott s mindig igazi szeretet és hódolat tárgya volt, általános és őszinte részvétet keltett. A város összes középületein fekete lobogók hirdetik a magyar nemzetet ért nagy veszteséget s a városi képviselőtestület szerdán tartott közgyűlésében Dr. Török Andor polgármester mély érzéstől áthatottan, meleg és halás szavakkal parentálta el a napszerű kir. herceget, a honvédség első főparancsnokát. A képviselő József főherceg áldott emlékét jegyzőkönyvében örökítette meg.

— A honvédség köréből. A honvédelmi miniszter kézdívásárhelyi Szóta János honvéd főhadnagyot Kézdívásárhelyre, nagynyújtódi Kőncsi Károly honvéd hadnagyot Kézdívásárhelyről Fogarásba helyezte át.

— Kinevezés. A belügyminiszter Teleki Ferenc dálnoki körjegyzőt a dálnoki anyakönyvi kerületbe kinevezte m. kir. anyakönyvvezetővé.

— Városi közgyűlés. Kézdívásárhely város képviselőtestülete mult szerdán délután Dr. Török Andor polgármester elnöklésével hosszas és heves vitákban következő közgyűlést tartott. Első tárgyként polgármester elparentálta József főherceget. Majd az évi számadások, az ennek felülvizsgálásáról Baló László biz. elnök által beterjesztett vizsgálati jegyzőkönyv továbbá a Keeskés Zsirus havas eladása s köztisztasági, közegészségi ügyek kerültek tárgyalás alá. A számvizsgáló bizottságba Baló László mellé Császár Gergely és Szűcs Károly sörgyáros képviselőket választotta meg a képviselői közgyűlés. A Keeskés Zsirus erdősség fájának eladása ügyében két javaslat került heves tárgyalás alá s végül a tanács azon javaslatát fogadták el, hogy az erdősség e'adásából befolyó pénz törzsvagyonnak nyilvánítottat s csak kamatai használhatók fel a képviselő által esetről esetre meghatározott célokra. Az érdekes képviselőtestületi gyűlés, mely a tanácshoz intézett interpellációkban is bővelkedett, dé'után 3 órától 6 óráig tartott, régen nem volt ilyen komoly és nagyjelentőségű tárgyalása a képviselőnek, mint ez. Csak az a kár, hogy igen sokan hiányoztak.

— **Érettségi vizsgálat.** A kézdivásárhelyi r. kath. főgimnáziumban mult kedden és szerdán folyt le az érettségi vizsgálatok Eliseher József kir. tanácsos, főigazgató és Dr. Vajda Gyula egyetemi tanár elnöke alatt. Vizsgára állottak 17-en, akik közül jelesen éret: 1, jól; 2, egyszerűen: 11; — egy évrre visszavetett: 1, három hónapra visszautasított 1—1 tárgyból való készületlensége miatt 2 tanuló.

— **Halálozás.** Csikszeredai Molnár Lajos Udvarhely és Csikmegyéknek alig pár hóval ezelőtt nyugalmóba vonult kir. pénzügyigazgatója, 48 éves korában hosszas betegeskedés után Székelyudvarhelyt meghalt. Az elhunytal a néhai Dr. Molnár

csikmegyei főorvos utolsó férfinája is sirba szállt. Béke poraira.

— **A Jósef kir. herceg Szanatorium gyarapodása.** Régen mutatott társadalmunk olyan érdeklődést emberbaráti mozgalmak iránt, mint most, a mikor arról van szó, hogy a népsorvasztó betegséget a tüdővésznek borzalmas pusztításait enyhítsük. Városunkban többlekes hölgy tette magáévá az ügyet s úgy értesülünk, hogy az egyesületbe már eddig is több tag belépett. Tudvalevőleg az alapszabályok akként intézkednek, hogy a hol legalább tíz tag jelentkezik, ott a bizottságot megalakítják. Ez a tíz szám nem azt jelenti, hogy városunkban és megyénk nagyobb községeiben csak tíz tag irat-

koznék be, ellenkezőleg azt hisszük, hogy a szép célban találkozik mindenki, a kinek érző szívet adott a jó isten. Minél többen leszünk együtt, annál többet tettünk a népsorvasztó betegség ellen.

— **Az első nyári mulatság.** A kézdivásárhelyi ev. ref. egyházi dalkör pünkösdi másodnapján nyári mulatságot rendezett, mely minden tekintetben igen jól sikerült. Nagyszámu, szép közönség vett részt a kedélyes mulatságon, melynek pompásan sikerült pontjai voltak azok a Nagy Gerő énekvezér által gondosan betanított összevágó, kedves népdalok, melyekkel az egyes táncok közötti szünetekben a szorgalmas tagokból álló daloskör gyönyörködtette a közönséget.

NYILT-TÉR*)

Nyilatkozat.

A „Székely Ujság“ 50. számában „Bank szédesség“ címen a napirek rovatában egy személyünket és üzletünket támadó tendenciosos és valóságot elferdítő cikk jelent meg, a mit szó nélkül saját reputációnk érdekében nem hagyhatunk. — Jól lehet hírlap utján elkövetett rázalmazásért egyidejűleg a bűnvádi feljelentést megtettük.

Nevezett cikk minden egyes szava szemenszedett hazugság: az állítólagos bűnvádi feljelentésnek nyílt komlakkal nézünk elébe s aki ilyen dolgokat kóbolrólunk arra nyíltan mondhatjuk, hogy a Lipót mezőre való.

Ennyi fejteni valónk volt, míg az illetékes hatóság a felett ítéletet mond.

Hagymásy Testvérek,
hatóságilag engedélyezett
hitelszerző vállalat.

*) E rovatban közölték a felelősséget nem vállal a szerk.

H i r d e t é s e k.

ISZÁKOSSÁG nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Coz.po ből.
Kávét, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos elleneszenvesztő az iszákosságnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szegény és becsatlenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra, és szerezéséhez segített és sok ember életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet mint a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánnak egy próbát adni és így köszöni a kkkal töltött könyvet díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kérésedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

(54. 7-10.)

INGYEN PRÓBA 96 szám.
Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek.
(Levelek 25 fillér, levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendők.)

GOZA INSTITUTE (Dept 96), 62

Chancery Lane, London, Anglia.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb báli, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi érebetükkel, melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmokönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tisztezt tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tárcák. Fü- zük, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, cvikke- rek, olvasók, borotvák

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyv-
nyomdája, könyvkötészete,
papir-, írószer- és könyvke-
reskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó“-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkosikát, ablak carnissokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és ötszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek s olcsó árak mellett bocsátok szives rendelkezésre.